

Sto let republiky

Záchranka před sto lety? Neexistovala.

Volání na linku 155 se dnes stalo naprostou samozřejmostí. Rychlá zdravotnická pomoc je běžnou součástí životů. To je ale hodně novodobá historie. Její počátky sahají k první a druhé světové válce, kdy byla založena zejména na dobrovolné činnosti členů Červeného kříže. Jejich úkolem byla zejména přeprava zraněných z bojiště na místa, kde mohl poskytnout ošetření lékař. Na bedrech hasičů a Červeného kříže byla ostatně starost o nemocné a jejich přepravu za lékařem již v 19. století.

Jedním z prvních měst v České republice, kde začala systémově a podle jasně stanovených pravidel pracovat nepřetržitá rychlá zdravotnická služba (RZP), byl Liberec. O jejím zřízení bylo rozhodnuto v roce 1973 na základě materiálů vydaných Světovou zdravotnickou organizací.

Přípravy na spuštění trvaly téměř celý rok, provoz služby, která hned pracovala po celých 24 hodin, byl spuštěn 4.3. 1974. Od počátků měla záchranka svůj centrální dispečink. Pracovalo pro ni 21 lékařů a 15 sester, za pacienty jezdili ve dvou vozech Škoda 1203, které byly speciálně upraveny pro potřeby pacientů i zdravotnického personálu.

Během let se zlepšovalo vybavení sanit, odborná erudice personálu a samozřejmě také počet výjezdů. V roce 1985 bylo rozhodnuto o vzniku dalšího výjezdového stanoviště ve Frýdlantě. Zde fungovala záchranka při nemocnici, respektive při jejím oddělení ARO. Ze začátku měla k dispozici upravený sanitní vůz Škoda 1203, posádku tvořili lékař a sestra převážně z ARO a výjezdů se zúčastňovali i lékaři a zdravotní sestry z chirurgie. V prvních měsících pracovala záchranná služba pouze v jednosměnném provozu.

Na Českolipsku byl provoz Rychlé záchranné služby (RZS) zahájen 1. 3. 1981. Byla otevřena nová nemocnice a zároveň vzniklo odloučené pracoviště Dopravní zdravotnické služby (DZS) se dvěma speciálně vybavenými vozidly rychlé zdravotnické pomoci. Provoz byl nepřetržitý, pracovalo v něm 15 lékařů, čtyři řidiči a čtyři sestry na dispečinku. Výjezdové sestry se zpočátku nepodařilo zajistit. Na celý okres Česká Lípa byla pouze jedna sanita ve složení řidič a lékař. V ostatních částech okresu byla tato služba zajišťována obvodními lékaři a LSPP.

V Jablonci nad Nisou vznikla ZZS v roce 1974 po vydání Metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví. Službu v té době zajišťovali obvodní lékaři a zdravotní sestry z obvodních

středisek. Dispečerkou byla jedna zdravotní sestra, která zajišťovala během dne současně provoz převozových sanit. V noci pak tuto službu zajišťovala vrátná polikliniky.

V roce 1988 liberecká záchranka poprvé spolupracovala s leteckou záchrannou službou Praha. O čtyři roky později již byla letecká záchranná služba zřízena i v Liberci.

Od 1. 10. 2003 vznikla na základě rozhodnutí zastupitelstva Libereckého kraje Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje (ZZS LK). Vznikla sloučením čtyř bývalých okresních záchranných služeb - Turnov (Turnov a Semily), Jablonec nad Nisou (Jablonec nad Nisou, Tanvald), Česká Lípa (Česká Lípa, Doksy, Jablonné v Podještědí) Liberec (Liberec, Hrádek nad Nisou, Český Dub, Frýdlant v Čechách).

Praxe ukázala, že prioritou záchránářů nemůže být jen rychlý transport pacienta do nemocnice, ale zejména okamžitá pomoc, zajištění životních funkcí a příprava na nemocniční péči. Narostl počet výjezdů, byl obnoven vozový park a je vyvíjen i mnohem vyšší tlak na odbornou erudici lékařů a sester Zdravotnické záchranné služby.